

Er kan waarde uit data worden gerealiseerd waarbij in elke stap de privacy wordt gerespecteerd.

Roadmap Adoptie PET in Nederland

Juni 2024

Roadmap Adoptie PET in Nederland

Er kan waarde uit data worden gerealiseerd waarbij in elke stap de privacy wordt gerespecteerd.

Auteurs

Arnold Franse	Belastingdienst
Martine van de Gaag	Linksight
Nicky Hekster	Dutch Blockchain Coalition
Wim Kees Janssen	Syntho
Theo Koster	Linksight
Peter Langekamp	TNO
Rob Looij	Rinis
Madelon Molhoek	TNO
Kerstel Nyland-van Engelen	Sociale verzekeringsbank
Roderick Rodenburg	Roseman Labs
Ian Wachters	Roseman Labs
Christel van de Wal	Ministerie Binnenlandse Zaken
Frank Westers	TNO

Titel

Roadmap Adoptie PET in Nederland

Aantal pagina's

14

1 Management Samenvatting

Digitale gegevens zijn de sleutel voor nieuwe innovaties. Hierbij ontstaat vaak een conflict tussen het willen verwerken van (vertrouwelijke) data en de roep om de privacy en veiligheid van data te waarborgen. Privacy Enhancing Technologies (PETs) is een groep van technologieën die een veilige en vertrouwelijke verwerking van gevoelige data faciliteert. Hierdoor wordt het mogelijk voor organisaties om (kennis over) gegevens te kunnen delen en verwerken, terwijl ze tegelijkertijd principes als dataminimalisatie naleven en voldoen aan privacywetgeving zoals de AVG.

Binnen overheden en semipublieke organisaties groeit de overtuiging dat PETs een waardevolle bijdrage kunnen leveren. Maar ondanks de bereidheid van overheden om te innoveren, gaat de adoptie van PETs traag vanwege een gebrek aan theoretische en praktische kennis over hoe deze technologieën aansluitende principes en waarden van goed bestuur en wetgeving omtrent privacy en openheid.

Naast technologische en juridische uitdagingen, kent de implementatie van PETs organisatorische en maatschappelijke uitdagingen om de werkwijze van de technologie geaccepteerd te krijgen binnen de eigen organisatie, bij het publiek of bij burgers. Het recent gevormde *Nationaal Innovatie Centrum Privacy Enhancing Technologies* (NICPET, <https://nicpet.pleio.nl>) heeft dan ook besloten een roadmap te ontwikkelen waarin de bovenstaande uitdagingen en thema's worden geadresseerd. Met de voortgang van de tijd zullen wet- en regelgeving, evenals technologie, veranderen en vernieuwen. Dit vereist dat dit document regelmatig wordt bijgewerkt om relevant te blijven. Daarom kan dit document worden beschouwd als een dynamisch werkdocument dat onderhevig is aan veranderingen.

De roadmap omvat de volgende zaken, welke, vervat in tijdsperiodes en mijlpalen, in dit document verder zijn uitgewerkt.

- *Praktijk*
Dit omvat alles rondom het inzetten van PETs in de praktijk. Bijvoorbeeld het maken van een handboek met daarin richtlijnen en checklists. Ook het delen van ervaringen met het inzetten van PETs, om zo van elkaars uitdagingen en oplossingen te leren.
- *Cultuur en Opleiding*
Een plan dat cursussen, webinars, podcasts en ander middelen ter verspreiding van kennis over en ervaring met PETs definieert.
- *Technologische Ontwikkelingen*
Een taxonomie van soorten PETs en een beschrijving van hun toekomstige functionaliteit en verwachte technische ontwikkelingen in het algemeen.
- *Privacy*
Een beschrijving van de juridische aspecten van PETs, inclusief welke wetgeving relevant is, maar ook welke controlerende organisaties in Nederland hierin een rol spelen.

Per onderwerp zijn er concrete acties gedefinieerd die genomen moeten worden om de mijlpalen te halen. Waarbij is aangegeven welke actoren deze acties het beste op kunnen pakken.

Wij wensen u veel leesplezier!

Inhoudsopgave

1	Management Samenvatting.....	3
2	Inleiding.....	4
2.1	Het beschermen van (gevoelige) data	4
2.2	De waarde van (gevoelige) data.....	4
2.3	Wat zijn Privacy Enhancing Technologies?	5
2.4	De uitdagingen.....	5
3	De Roadmap.....	6
3.1	Praktijk.....	8
3.2	Cultuur en Opleiding	10
3.3	Technologische Ontwikkelingen.....	12
3.4	Privacy.....	14
4	Conclusie en Continuering.....	16

2 Inleiding

2.1 Het beschermen van (gevoelige) data

In de huidige digitale maatschappij zijn elektronische gegevens (data) de sleutel tot vooruitgang. De digitale gegevens over burgers en organisaties kunnen waardevolle inzichten opleveren, maar zijn tegelijkertijd privacygevoelig. Men dient dus uiterst zorgvuldig en doordacht met deze data om te gaan. De roep om privacy en veiligheid van data wordt steeds sterker. Het delen van vertrouwelijke informatie in een digitale economische ruimte verdient dan ook de volle aandacht.

Binnen overheden en semipublieke organisaties groeit de overtuiging dat z.g. *Privacy Enhancing Technologies* (PETs) een waardevolle bijdrage kunnen leveren. PETs faciliteren veilige en vertrouwelijke uitwisseling van gegevens tussen overheden en andere organisaties, waardoor zij beter kunnen samenwerken en gegevens kunnen combineren voor nieuwe inzichten en verbeterde dienstverlening. Er is een breed palet aan PET-oplossingen, die allen inspelen op de behoefte om enerzijds data te delen ten behoeve van nieuwe inzichten en anderzijds privacy, controle, rechtmatigheid, kortom wet- en regelgeving weten te respecteren. Het principe van minimaal gebruik van persoonlijke data en maximale veiligheid is daarbij leidend. PETs maken het mogelijk voor organisaties (kennis over) gegevens kunnen delen en verwerken, terwijl ze tegelijkertijd deze principes naleven en ze voldoen aan privacywetgeving zoals de AVG.

2.2 De waarde van (gevoelige) data

Overheden hebben de verantwoordelijkheid om te innoveren, afgeleid van de beginselen van behoorlijk bestuur¹ en als gevolg van conflicterende maatschappelijke belangen. Zij willen beter gebruik maken van data, maar tegelijkertijd de privacy van burgers adequaat beschermen. Door het gebruik van PETs, kunnen overheden gegevens verwerken en analyseren zonder de privacy van burgers te schenden. Dit vergroot het vertrouwen van burgers in de overheid en stelt overheden in staat om persoonsgegevens op een verantwoorde manier te gebruiken voor betere en innovatieve dienstverlening.

Overheidsinstanties kunnen bijvoorbeeld armoede effectiever aanpakken door middel van het samenvoegen van gegevens uit verschillende bronnen, waardoor zij kunnen identificeren wie in aanmerking komt voor ondersteuningsregelingen maar deze momenteel niet ontvangt. Financiële instellingen en justitie kunnen hun krachten bundelen door de kennis over gegevens te combineren, hetgeen leidt tot een aanzienlijk verbeterde aanpak van fraude en witwaspraktijken. In de gezondheidszorg kunnen ziekenhuizen gepersonaliseerde zorg bieden, afgestemd op de specifieke situatie van elke patiënt. Medische specialisten krijgen dankzij data-analyse een betrouwbaarder inzicht in het verloop van complexe aandoeningen zoals kanker en hartfalen, en dat komt behandelingen ten goede.

¹ <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/beleidskompas>

2.3 Wat zijn Privacy Enhancing Technologies?

PETs zijn niet één specifieke technologie. Er bestaat een breed scala aan methodes en technologieën die de privacy van dataverwerkingen en -uitwisselingen kunnen verbeteren. Hieronder worden een aantal benoemd.

- **Zero-knowledge proof:** Dit cryptografische protocol stelt een partij in staat om te bewijzen dat een bepaalde bewering waar is, zonder de specifieke informatie te onthullen. Bijvoorbeeld, iemand kan bewijzen dat ze het juiste wachtwoord kennen zonder het daadwerkelijk te onthullen.
- **Bloom filters:** Een datastructuur die wordt gebruikt om te controleren of een element in een set zit zonder de exacte inhoud van de set te onthullen. Het wordt vaak gebruikt voor snelle zoekopdrachten in databases zonder gevoelige gegevens bloot te leggen.
- **Differential privacy:** Een statistische techniek die privacybescherming biedt bij het analyseren van gegevens. Het voegt ruis toe aan de resultaten, zodat individuele gegevens niet kunnen worden herleid naar specifieke personen. Hierdoor kunnen gevoelige patronen worden beschermd.
- **Synthetische data:** Dit zijn kunstmatig gegenereerde gegevens die lijken op echte gegevens, maar geen persoonlijke informatie bevatten. Het wordt gebruikt om privacy te waarborgen bij het delen van datasets bijvoorbeeld voor het trainen van modellen.
- **Trusted Execution Environments (TEE):** Hardware omgevingen die vertrouwelijke berekeningen uitvoeren zonder dat anderen, inclusief de leverancier van de hostomgeving, toegang heeft tot de gegevens. Dit helpt bij het beschermen van gevoelige informatie, zoals sleutels en wachtwoorden.
- **Federated learning:** Een machine learning-aanpak waarbij modellen worden getraind op gedecentraliseerde apparaten (servers, smartphones, etc.) zonder dat de ruwe gegevens waarop het model wordt getraind centraal worden verzameld. Dit beschermt de privacy van gebruikers en bevordert samenwerking tussen apparaten.
- **Multi-Party Computation (MPC):** Een protocol waarbij meerdere partijen samenwerken om een berekening uit te voeren zonder hun individuele gegevens te onthullen. Het waarborgt privacy tijdens gezamenlijke analyses, zoals het berekenen statistiek en machine learning zonder de werkelijke waarden te delen.
- **Fully Homomorphic Encryption (FHE):** Een cryptografische techniek waarmee gegevens kunnen worden versleuteld en verwerkt zonder dat ze worden ontsleuteld. Dit stelt gebruikers in staat om bepaalde gegevens te verhullen, zodoende privacy te behouden, tijdens gegevensverwerking.

2.4 De uitdagingen

Met de opkomst van veilige digitalisering en met name anonimisering en versleuteling, begonnen PETs zich in de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw te ontwikkelen. Maar ondanks de bereidheid van overheden om te innoveren, gaat de adoptie van PETs traag vanwege een gebrek aan theoretische en praktische kennis over hoe deze technologieën zich verhouden tot de principes en waarden van goed bestuur en wetgeving omtrent privacy en openheid.

Naast technologische en juridische uitdagingen, kent de implementatie van PETs organisatorische en maatschappelijke uitdagingen om het doel en de werkwijze van de technologie geaccepteerd te krijgen binnen de eigen organisatie, bij het publiek of bij burgers. Om deze uitdagingen te baas te zijn wordt in het volgende hoofdstuk de Roadmap besproken.

3 De Roadmap

NICPET heeft besloten een roadmap te ontwikkelen waarin de bovenstaande uitdagingen en thema's worden geadresseerd.

Bij de roadmap is het belangrijk dat we naar een gezamenlijk doel toewerken. Het doel is niet zozeer dat PETs worden ingezet; PETs zijn slechts het middel voor het doel om de nodige inzichten uit sensitieve data te halen, tegelijkertijd privacy te borgen. Het doel is daarom als volgt geformuleerd:

In 2028 is kennis over PETs wijdverbreid en kunnen zij in de praktijk op schaal ingezet worden. Bij het verwerken van gevoelige data weten organisaties hun weg te vinden voor selectie en gebruik van PETs om waarde uit data te kunnen halen bij voortdurende eerbiediging van privacy in elke fase.

Om hier te komen moeten alle partijen in het PET landschap samen acties ondernemen. Deze acties worden in de roadmap gespecificeerd. Alle acties zijn onderverdeeld in 4 verschillende onderwerpen. Deze onderwerpen zijn tot stand gekomen aan de hand van de uitdagingen die er nog zijn om PETs breder in te kunnen zetten:

- *Praktijk*
Dit omvat alles rondom het inzetten van PETs in de praktijk. Bijvoorbeeld het maken van een handboek met daarin richtlijnen en checklists. Ook het delen van ervaringen met het inzetten van PETs, om zo van elkaars uitdagingen en oplossingen te leren.
- *Cultuur en Opleiding*
Een plan dat cursussen, webinars, podcasts en ander middelen ter verspreiding van kennis over en ervaring met PETs definieert.
- *Technologische Ontwikkelingen*
Een taxonomie van soorten PETs en een beschrijving van hun functionaliteit en verwachte technische ontwikkelingen in het algemeen.
- *Privacy*
Een beschrijving van de juridische aspecten van PETs, inclusief welke wetgeving relevant is, maar ook welke controlerende organisaties in Nederland hierin een rol spelen.

Voor elk onderwerp wordt per tijdvak van één jaar vastgesteld welke acties in die periode gerealiseerd moeten worden. Voor het eerste tijdvak van 0-1 jaar is hierbij nog een prioritering aangebracht. Bij iedere actie staat ook aangegeven door welke actor deze het beste uitgevoerd kan worden. Er zijn 5 belangrijke actoren gedefinieerd:

1. **Beleidsmakers:** organisaties die werken aan het maken van beleid.
2. **Technologieproviders:** organisaties/bedrijven die PETs aanbieden voor productiegebruik.
3. **Onderzoeksinstellingen:** organisaties/universiteiten die fundamenteel onderzoek doen naar PETs en de adoptie ervan.
4. **Toepassers:** organisaties die PETs willen toepassen.
5. **NICPET:** de organisatie NICPET.

Een belangrijke 6^e actor is de Burger, daar zijn geen aparte acties voor gedefinieerd en worden daarom niet expliciet genoemd.

Op deze manier definieert de roadmap precies wat er van elke partij verwacht wordt om het gezamenlijke doel te bereiken. De voortgang van de acties kan worden gemeten met de milestones en KPI's die aan het eind van iedere categorie worden gedefinieerd.

3.1 Praktijk

Het doel voor dit onderwerp is:

Binnen één jaar (Q2 2025) is er een eerste versie van het PET handboek met daarin richtlijnen en een checklist voor welke stappen genomen moeten worden in de organisatie om PETs breder in te zetten.

De volgende acties zullen moeten worden gedaan om dit doel te halen:

Wanneer:	Acties:
0-1 jaar	<p><i>Hoge prioriteit</i></p> <p>Actie: De al bestaande handboeken (o.a. van technologieaanbieders) worden bijeengevoegd. Met belangrijk aandachtspunten, de implementatie stappen van PETs en formulering van juridische grondslag. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Overzicht opstellen van bestaande PET use cases en bundelen juridische adviezen uit deze projecten. Door: Kennisinstellingen, Toepassers en Technologieaanbieders</p>
	<p><i>Middel prioriteit</i></p> <p>Actie: Kennisdeling over privacy auditing en de verschillende soorten audits Door: Toepassers (afnemers van de audits)</p> <p>Actie: Overzicht maken van aanwezige demo-omgevingen door technologie-aanbieders en organisaties als IBDS en DigiLab. Door: Toepassers</p>
	<p><i>Lage prioriteit</i></p> <p>Actie: Stappenplan voor enkele basis data-uitwisselingen. Dit moet zo makkelijk mogelijk gemaakt worden door copy-paste oplossingen en templates. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Presentatie van het handboek bij: de NICPET community, IBDS dag, website, vakbladen (iBestuur, AG-connect etc.) en CIO cafe. Door: NICPET</p> <p>Actie: Verzamelen en presenteren van beschikbaar wetenschappelijk onderzoek over belemmeringen bij (praktische) implementaties; delen via de Kennisbank. Door: NICPET</p> <p>Actie: Onderzoeken van bestaande data-uitwisselingen om te kijken waar PETs de dataverwerkingen nog kunnen verbeteren. Door: Toepassers</p>
1-2 jaar	<p>Actie: Delen van ervaringen met het handboek binnen NICPET om zo het document te blijven verbeteren. Door: Toepassers</p> <p>Actie: Doorgaan met het bouwen van de use case database en uitwisselingen met de internationale PET community. Door: Kennisinstellingen en Technologieaanbieders</p>

2-3 jaar

**Actie: Blijvend inventariseren van ervaringen bij gebruik van het handboek en het handboek updaten naar aanleiding van deze verhalen.
Door: NICPET**

Tijdens het complete proces kan de voortgang gemeten worden aan de hand van de volgende milestones en indicatoren:

Milestones

- Publicatie van gebundelde juridische adviezen
- Publicatie eerste versie handboek
- Jaarlijkse herziening van handboek

Indicatoren

- Aantal updates van publicaties wijzigingen van het handboek.
- Aantal plekken waar het handboek te vinden is voor de doelgroep.
- Aantal keren dat het handboek gedownload is van de NICPET website.
- Bereik op sociale media met posts rondom het handboek.
- Aantal bekende use cases waarin het handboek is gebruikt.

3.2 Cultuur en Opleiding

Het doel voor dit onderwerp is:

Er is een breed bewustzijn over de potentie van PETs bij ten minste data scientists, privacy officers en case owners binnen overheidspartijen.

De volgende acties zullen moeten worden gedaan om dit doel te halen:

Wanneer:	Acties:
0-1 jaar	<p><i>Hoge prioriteit</i></p> <p>Actie: Maken van webinars, podcasts en case-beschrijvingen over PETs voor verschillende doelgroepen zoals data scientist, case owners, privacy officers. Voor verschillende sectoren worden praktijkvoorbeelden uitgewerkt (b.v. de zorg, decentrale overheid en uitvoeringsorganisaties). Door: Technologieaanbieders, NICPET, Beleidsmakers, Kennisinstellingen en Toepassers</p> <p>Actie: Presentatie met casestudies en PET successen geven aan bestuurders en key managers van organisaties om hen te betrekken. Hierin moet naar voren komen dat dezelfde of nog betere doelen bereikt kunnen worden met PETs op een verantwoorde manier. Bijvoorbeeld via RADIO en CIO Café. Door: Kennisinstellingen, Toepassers en Technologieaanbieders</p> <p>Actie: Cursus ontwikkelen voor management en medewerkers over hoe PETs ingezet kunnen worden. Focus op modulaire componenten met specifieke sector-gerelateerde elementen voor verschillende doelgroepen. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van voorzieningen van RADIO. Inspiratie kan komen vanuit de korte uitlegfilmpjes zoals bij de NL AI Coalitie. En korte filmpjes over de impact die PETs kan hebben. Door: NICPET, Toepassers en Technologieaanbieders</p>
	<p><i>Middel prioriteit</i></p> <p>Actie: Inventarisatie welke bedrijven en instellingen geïnteresseerd zijn om PETs mee te nemen in de opleiding (bv BZK- implementatie kader algoritmes) Door: Beleidsmakers</p>
	<p><i>Lage prioriteit</i></p> <p>Actie: Publicaties in vakbladen of (e-)kranten, zoals iBestuur Magazine, ICT/magazine, ICT&health, NLdigital, AG Connect, NRC over de mogelijkheden van PETs Door: Technologieaanbieders, NICPET, Beleidsmakers, Kennisinstellingen en Toepassers</p>
1-2 jaar	<p>Actie: Organiseren NICPET-bijeenkomsten en voorbeelden van succesverhalen laten zien. Hierbij worden ook key management en non PET-believers betrokken. Door: NICPET</p> <p>Actie: Half-daags congres organiseren over PET en de juridische aspecten. Zulks rondom van het gereedgekomen van het handboek. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Het geven van gastcolleges aan diverse universiteiten en hogescholen Door: Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Doorgaan met publicaties, podcasts en webinars (bv bij CIP) over praktijkvoorbeelden Door: Beleidsmakers, Toepassers, Kennisinstellingen en Technologieaanbieders</p>

2-3 jaar

Actie: Jaarlijks terugkerend *Nationaal NICPET Congres* rondom verschillende sectoren (overheid, zorg) en diverse (nog te bedenken) thema's, inclusief Europese visie.
Door: NICPET

Tijdens het complete proces kan de voortgang gemeten worden aan de hand van de volgende milestones en indicatoren:

Milestones

- Team vastgesteld dat de ontwikkeling en uitrol van de cursus gaat coördineren.
- Eerste PET-cursus gegeven.
- Halfjaarlijkse conferentie over de toepassing van PETs.
- Vijf verschillende Podcasts, webinars en artikelen gepubliceerd
- Lijst met bekende risico's die door PETs verholpen worden.

Indicatoren

- Het aantal podcasts, webinars en artikelen over use cases en toepassingen van PETs.
- Het bereik van deze media-uitingen.
- Het aantal gegeven cursussen met het aantal bezoekers van de cursus en het aantal organisaties waar de bezoekers aan verbonden zijn.
- Aantal bezoekers op het halfjaarlijkse-congres

3.3 Technologische Ontwikkelingen

Het doel voor dit onderwerp is:

Over 3-5 jaar zijn PETs overal gebruiksvriendelijk toepasbaar.

De volgende acties zullen moeten worden gedaan om dit doel te halen:

Wanneer:	Acties:
0-1 jaar	<p><i>Hoge prioriteit</i></p> <p>Actie: Ontwikkelen van gebruiksvriendelijke privacy metrieken voor managers en privacy officers. Door: Kennisinstellingen, Technologieaanbieders en Toepassers (privacy officers)</p>
	<p><i>Middel prioriteit</i></p> <p>Actie: Verbeteren van de performance op het gebied van tijd efficiëntie en computing power (duurzaamheid) Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Lijst met bekende risico's die door PETs verholpen worden beschikbaar maken. Door: Technologieaanbieders</p>
	<p><i>Lage prioriteit</i></p> <p>Actie: Mitigatie van risico's bij het inzetten van PETs op bijvoorbeeld het gebied van bias, discriminatie en fairness. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p>
1-2 jaar	<p>Actie: Vergroten adaptiviteit en toepassingsgebied van PETs ook op ongestructureerde databronnen. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Quantum-safe maken van PET-oplossingen. Door: Kennisinstellingen en Technologieaanbieders,</p> <p>Actie: Verder ontwikkelen van schaalbaarheid en efficiëntie van PET-oplossingen Door: Kennisinstellingen en Technologieaanbieders</p> <p>Actie: Combineren van PETs (bijv. FL+Syndata, MPC+Syndata, FL+MPC, FL+TEE) om toepassingsgebied en veiligheid te vergroten. Door: Technologieaanbieders en Kennisinstellingen</p> <p>Actie: Zorgen dat PETs een plaats hebben binnen Data Spaces. Door: Kennisinstellingen en Technologieaanbieders</p>
2-3 jaar	<p>Actie: Mogelijk maken om ook PETs die in gebruik zijn kunnen worden bijgewerkt met de nieuwste ontwikkelingen Door: Technologieaanbieders</p> <p>Actie: Onderzoeken van mogelijkheden van PETs binnen het domein van de Generatieve AI, zodat ook privacygevoelige documenten verwerkt kunnen worden in dit domein. Door: Kennisinstellingen en Technologieaanbieders</p> <p>Actie: Ontwikkelen van standaardisatie om interoperabiliteit tussen verschillende PET-aanbieders mogelijk te maken. Door: Kennisinstellingen Technologieaanbieders</p>

Tijdens het complete proces kan de voortgang gemeten worden aan de hand van de volgende milestones en indicatoren:

Milestones

- Er is minstens één privacy metriek ontwikkeld die uitlegbaar en gevalideerd is in de praktijk in samenwerking met privacy officers.
- Er zijn initiatieven genomen door kennisinstellingen en technologieaanbieders, al dan niet in directe samenwerking, die een aantal projecten hebben gedraaid om PETs breder toepasbaar te maken.
- Er is een overzicht beschikbaar dat transparantie biedt over de functionaliteiten: wat kan er vandaag al wel en niet en wat kan er in de nabije toekomst.
- PETs hebben een vaste plek binnen de Data Spaces architectuur.
- PETs kunnen verscheidene databronnen hanteren, waaronder ongestructureerde.

Indicatoren

- Verbetering van de runtime van verschillende PET-algoritmes.
- Aantal PETs dat veilig is tegen de quantum computer.
- Aantal partijen en dataset dat verwerkt kan worden met PETs.
- Aantal metriekeken beschikbaar om de prestaties van PETs te meten.

3.4 Privacy

Het doel voor dit onderwerp is:

In 2027 werken wetgevers, juristen, privacy-officers, AP, ACM en data scientists actief samen en is er duidelijke richting in wetgeving, regelgeving en beleid of en hoe PETs ingezet kunnen worden.

De volgende acties zullen moeten worden gedaan om dit doel te halen:

Wanneer:	Acties:	
0-1 jaar	Hoge prioriteit	<p>Actie: Uitnodigen van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Autoriteit Consument & Markt (ACM) bij NICPET. Definiëren van rol AP en ACM binnen PET-landschap. Door: NICPET en Beleidsmakers.</p> <p>Actie: Bijeenkomsten tussen privacy officers, data scientist en toepassers om de technologie en wetgeving dichter bij elkaar te brengen. Door: Toepassers, Beleidsmakers en Technologieaanbieders</p>
	Middel prioriteit	<p>Actie: Stakeholderveld in kaart brengen van alle partijen binnen het Nederlandse PET-landschap die wetgeving kunnen beïnvloeden Door: NICPET en Beleidsmakers.</p>
	Lage prioriteit	<p>Actie: Overzicht van relevante wetgeving van al bestaande analyses beschikbaar maken in de kennisbank van NICPET. Door: Toepassers.</p>
1-2 jaar	<p>Actie: Opdracht aan jurist om het gemaakte PET handboek uit de sectie Praktijk te controleren op juridische correctheid (bijv. wetgeving rondom AI Verordening en Europese wetgeving). Door: NICPET</p> <p>Actie: Stappenplan en template voor DPIAs om PETs toe te passen binnen organisaties en delen via de NICPET community. Denk aan het voorbeeld model DPIA Rijksdienst. Door: Technologieaanbieders, Kennisinstellingen en NICPET</p> <p>Actie: Verzamelen en beschikbaar maken van jurisprudentie rondom toegepaste en getoetste PETs. Door: NICPET en Toepassers</p>	
2-3 jaar	<p>Actie: PETs expliciet mee (laten) nemen in regelgeving (denk aan regelgevingen als AI Act en GDPR). Door: Beleidsmakers</p> <p>Actie: Er moet een duidelijk vindbare opt-out regeling zijn wanneer PETs op individuele data wordt ingezet. Hier moet al bij de PET implementatie rekening worden gehouden. Door: Toepassers en Technologieaanbieders</p>	

Tijdens het complete proces kan de voortgang gemeten worden aan de hand van de volgende milestones en indicatoren:

Milestones

- ACM en AP sluiten aan bij NICPET events.
- Er is regelmatig contact tussen beleidsmakers / wetgevers en toepassers, technologieaanbieders en kennisinstellingen om wetgeving beter aan te laten sluiten op de mogelijkheden van PETs.

- Stakeholderveld van Nederlandse PET-landschap in kaart gebracht.

Indicatoren

- PETs opgenomen in risico impact assessments (zoals voorbeeld model DPIA Rijksdienst) voor processen en beleid binnen de rijksoverheid.

4 Conclusie en Continuering

Deze roadmap bevat specifieke acties die moeten worden ondernomen om op een privacyvriendelijke manier meer waarde uit data te halen. Vanuit een alomvattend perspectief is gekeken naar wat er nodig is in het PET-landschap om dit doel te bereiken. De acties zijn onderverdeeld in verschillende domeinen: "Praktijk", "Cultuur en Opleiding", "Technologische Ontwikkelingen" en "Privacy". Voor elke actor in het PET landschap - beleidsmakers, technologieaanbieders, kennisinstellingen, toepassers en NICPET - zijn specifieke acties nodig. Deze acties worden uitgevoerd in de komende drie jaar en er is prioriteit aan de acties van het komende jaar toegekend. Enkele belangrijke acties omvatten: het creëren van gericht promotiemateriaal dat het succes van PET-implementaties aantoont, het aanbieden van cursussen voor case en datawetenschappers over PETs, het verbreden van de adaptiviteit van PETs op ook ongestructureerde databronnen en het opstellen van een handboek voor de implementatie van PETs.

NICPET en de PET community zullen zorg gaan dragen voor het implementeren en voortzetten van de roadmap. Het is belangrijk op te merken dat wet- en regelgeving, evenals technologie, in de loop van de tijd zullen veranderen en evolueren. Een nieuwe werkgroep zal worden opgericht wanneer een iteratie noodzakelijk is. Tevens adviseren wij om de verbinding met Europese ontwikkelingen en roadmaps rondom PETs te versterken.

De huidige werkgroep is er van overtuigd dat het uitvoeren van deze acties zullen leiden tot een bredere adoptie van PETs. Door deze roadmap te volgen, kan er meer waarde uit data worden gehaald met blijvend respect voor de privacy van burgers.

NICPET

info@nicpet.nl
www.NICPET.nl

